PODKONICKÝ Spravodaj

Ročník XVII. **Číslo 10** **Október 2019**

Milí naši starší spoluobčania,



jesenný mesiac október a jeseň života sú ako dve paralely, ktoré sa podobajú a spolu súvisia. Podobne, ako sa jeseň pomaly začína zakrádať po horúcich letných dňoch, tak aj staroba ku nám prichádza nenápadne, pomaly a veru nedá sa jej vyhnúť, nedá sa jej povedať počkaj. Staroba je prirodzenou a neúprosnou súčasťou života každého človeka. A preto, aby sme si uctili našich seniorov je práve prebiehajúci mesiac október **"Mesiacom úcty k starším"**. O to dôležitejšie je, aby sme dali najavo našim starším spoluobčanom svoju náklonnosť a našu lásku.

Úcta k starším by mala byť úprimná a sústavná nielen v „Mesiaci úcty k starším“. Starší ľudia si ju zaslúžia. Vekom nadobudli veľa skúseností, ktoré môžu odovzdávať nám mladším, a určite je k čomu sa priučiť. Napokon, vďačíme im za svoje životy. Nezabudnime preto všetci hlavne na pozdrav, ktorý je najjednoduchším prejavom ľudskej spolupatričnosti a rešpektovania iných ľudí - bez rozdielu veku. Každé milé slovo navyše poteší.

Ani u nás v Podkoniciach by sme nemali na našich starkých zabudnúť. Hlavne naše deti by nemali šetriť takými šikovnými slovíčkami ako sú Dobrý deň, Ďakujem pekne, Zbohom, Dovidenia, ak sa stretnú s niekým starším na ulici, v obchode.

Tradične budú starostom obce pozvaní tohoroční jubilanti ako zástupcovia všetkých našich starších občanov na krátke posedenie s programom, ktoré zabezpečia naši najmenší zo škôlky a zo školy. Chceme dúfať, že si pozvaní jubilanti nájdu čas a spoločne prežijú príjemné poludnie a popoludnie.

Aj ostatným spoluobčanom z Podkoníc želám v mene spolupracovníkov obecného úradu pokojnú a slnečnú tohoročnú jeseň.

Na záver jedno krátke motto, ktoré ma v poslednej dobe zaujalo:

"Ak máš v srdci dosť lásky,
daruj z nej tým, čo majú vrásky, vryté ťažbou liet.
Stačí tak málo a rozjasníš im svet!"

Ivan Barla, starosta obce

PODKONICKÝ SPRAVODAJ - mesačník vydávaný Obecným úradom v Podkoniciach pre svojich občanov.
Redakčná rada: Mgr. Jana Šípková (-jš-), Mgr. Martin Halaj (-mh-), Mgr. Michal Válka (-mv-)

Tlač: COPIA Slovakia s.r.o. **Povolené:**OÚ-OPT-2/2003 **NEPREDAJNÉ**

INFORMÁCIA K STAVU OBECNÉHO MAJETKU A FINANCIÍ

Obecné zastupiteľstvo spolu so starostom obce ako prvú vec v tomto roku riešili otázky okolo investičného plánu pre rok 2019, ktorý určuje priority pre údržbu a rekonštrukciu obecného majetku. Okrem toho vymedzuje finančný rámec na jednotlivé projekty a úlohy, tak ako boli odhadnuté z cenovej úrovne na začiatku roka 2019. V priebehu augusta vykonala stavebná komisia obhliadku lokalít obce, na ktoré upozornili občania alebo sú to notoricky známe problematické body, ktoré je potrebné začať riešiť. Na stôl sme tiež dostali nové písomné požiadavky a jedna z nich bola spojená aj s viacerými podpismi na opravu cesty na Grante. Všetkými požiadavkami sa zaoberáme a hľadáme spolu s finančnou a stavebnou komisiou spôsob, ako vyhovieť väčšine požiadaviek s ohľadom na naliehavosť.



Na základe vyššie zmienených požiadaviek a prebiehajúcich diskusií, bude ešte v tomto roku predložený na rokovanie zastupiteľstva investičný plán pre rok 2020. Plánovať však musíme aj s ohľadom na to, že ešte tento rok a začiatkom roku 2020 musíme splácať podlžnosti z roku 2018. Z toho mála, čo nám zostalo, dostala v tomto roku hlavnú prioritu **budova podkonickej školy.** Už nutne potrebovala aspoň základnú údržbu vo forme výmeny okien, ktoré boli v havarijnom stave a pani učiteľky sa ich už aj báli otvárať. Finišujeme taktiež s odstavnou plochou pred školou, ktorú sme robili vo vlastnej réžii. Vyšla nás podstatne menej (a to za cenu materiálu v sume do 6.000 eur), ako keby sme ju robili dodávateľsky (cena podľa kalkulácie z roku 2010 bola celkom 14.826 eur) a vo verejnom obstarávaní nebolo potrebné hľadať ani dodávateľa stavebných prác, keďže sme ich robili sami. Na účte máme nasporené nejaké peniaze, ktoré ale budeme rozpúšťať veľmi zodpovedne na vopred odsúhlasené aktivity, ktoré už neznesú odklad. Jednou z priorít je oprava stavu izolácie na terase pri škôlke, kde bolo zistené intenzívne zatekanie do obvodových stien škôlky z terasy. Je potrebné sa zamyslieť, či bude stačiť realizovať lacnejšiu opravu a iba zaplátať "diery", alebo do budúcna pripraviť komplexnejšie riešenie prestrešenia terasy s jej ďalším využitím. Všetci sme si vedomí stavu majetku obce a hlavne ciest v obci, ale investovať do nich bez výmeny vodovodu, niekde až z roku 1936, je nerozumné. Preto jednáme s vodármi, aby konečne začali s výmenou starých rúr. Ich odpoveďou bolo, že podľa štatistiky mali len 6 opráv v "starej" časti dediny a že to nie je havarijný stav. Ale stačí sa pozrieť na Bacúreje priehradu, kde je ich už určite viac, alebo stále rozkopané námestie, ktoré napriek urgenciám doteraz nezaasfaltovali. Prisľúbili nám ale, že podľa plánu výmeny, sa začne s prácami na výmene potrubí v roku 2020 a skončia v roku 2023. Zostáva nám už len veriť, že to bude pravda, ale aj tak budeme na nich neustále tlačiť.

Stále evidujeme **otvorené a nevyrovnané účty** za viac ako 13.000 eur, ktoré plynú zo záväzkov z minulého volebného obdobia. Máme ich čiastočne kryté rezervou v rozpočtových položkách obce na strane výdajov. Tieto staré záväzky sa snažíme aj za pomoci právnikov doriešiť, aby obec nebola do budúcna vystavená prípadným právnym, ale najmä finančným

konzekvenciám a exekúciám. Rokujeme s partnermi, aby sme naše "problematické" záväzky zmluvne doriešili a naše pohľadávky v maximálnej miere vymohli.

Nemilo nás prekvapil obsah odpovede z projekčnej spoločnosti Odysea, ktorá ešte v roku 2017 vypracovala pre obec Podkonice "vizualizáciu ihriska" za bytovkou. Nejedná sa o podrobnú projektovú dokumentáciu, napriek tomu spomínaná firma od nás požaduje uhradenie **faktúry z roku 2017 v sume 7.900 eur**. Odysea vo svojej výzve na úhradu zásadne rozporuje tvrdenie bývalého starostu Michala Vrába, ktorý na obecnom zastupiteľstve 11.4.2019 poslancov informoval, že on nesúhlasí, aby sme zaplatili za projekt, pretože žiadna objednávka z obce neexistuje a že dodaná projektová dokumentácia nie je hodná 7.900 eur. Spoločnosť Odysea nám však v týchto dňoch poslala kópiu mailovej objednávky a materiály z verejného obstarávania. Prejav vôle objednať projektovú dokumentáciu, bol teda bývalým starostom vykonaný a objednávka skutočne existuje. Predmetná faktúra od spoločnosti Odysea bola tiež odsúhlasená bývalým starostom na preplatenie a je aj evidovaná v obecnom účtovníctve na strane záväzkov obce od roku 2017. Z týchto faktov vyplývajú otázky, prečo bola faktúra odsúhlasená a zaúčtovaná, prečo nebola už v roku 2017 vrátená a čo zásadné sa zmenilo, ak ju už podľa predchodcu teraz nemusíme uhradiť? Budeme sa naďalej snažiť s Odyseou dohodnúť a minimalizovať výšku úhrady, bude to ale veľmi ťažké, keďže sa objavili vyššie spomenuté skutočnosti a hlavne objednávka na projektovú dokumentáciu. Ukazuje sa, že sme dúfali márne, že nebudeme musieť platiť, a tých 7.900 eur použijeme na okná zo severnej strany budovy základnej a materskej školy. Neostáva nám nič iné, len počkať a znovu šetriť a na okná bude až budúci rok.

V iných prípadoch sme našli aj **neoprávnene vyplatené peniaze**, ktoré nemali platný zmluvný základ pre ich vyplatenie. Čím viac informácií, ku niektorým zmluvným vzťahom máme z rokovaní, tým viac sa zamýšľame nad tým, čo bolo impulzom k podpísaniu týchto zmlúv a aký mal byť ich prínos pre obec. Poslanci svojou voľbou vybrali nového hlavného kontrolóra obce pána Ivana Petríka, ktorý sa ujal funkcie 1. augusta. Jeho nespochybniteľnou výhodou bude určite to, že nie je obyvateľom obce a preto môže svoju kontrolórsku funkciu vykonávať nezávisle od akýchkoľvek väzieb na osoby, vzťahy a prepojenia. Verím, že aj k riešeniu vyššie uvedených prípadov, využije svoj nadhľad.



Financie obce sú v tejto chvíli prehľadné a pravidelne sa vyhodnocuje naša "cash pozícia", aby sme boli vždy schopní uhrádzať naše záväzky. Popritom sme aj niečo malé, na čo nám financie stačili aj urobili, ako boli spomenuté investície na objekte základnej školy. Podobne ako ostatné samosprávy aj my čakáme, ako sa prejavia nové zákony na našich príspevkov z podielových daní. Dúfame, že dopad na obecné financie nebude veľký, napriek tomu, že minister financií označuje situáciu na najbližšie roky ako vážnu. Už pri príprave rozpočtu na rok 2020 musíme byť maximálne obozretní aj vzhľadom na to, že správy ohľadne možnej recesie chŕlia agentúry nepretržite. Dúfajme, že sa aspoň trochu mýlia.

Ivan Barla, starosta obce

OBEC INFORMUJE

ZBER ELEKTROODPADU



Informujeme našich občanov, že od 9.10. do 19.10.2019 je v našej obci naplánovaný zber elektorodpadu. V stanovenom termíne bude tento zber prebiehať vždy v stredu od 17:00 - 18:00 hod. a v sobotu od 8:00 - 9:30 hod.

Miestom na prechodné uloženie elektorodpadu je kontajnerové stojisko - žltá búdka pri starom cintoríne.

VEĽKOKAPACITNÉ KONTAJNERY



Oznamujeme všetkým občanom, že od 14.10.2019 budú v našej obci pristavené veľkokapacitné kontajnery. O ich pristavovaní na obvyklé lokality vás budeme informovať.

POĎAKOVANIE DARCOM

V mene spoluobčanov aj v mene svojom sa chcem poďakovať darcom, ktorí pomohli obci zakúpením predmetov, ktoré pomáhajú nám všetkým. Jedná sa o dve pekné kupy na polievanie v novom cintoríne a šmýkačku pre deti v školskom areáli, je modrá a aj dobrá. Mená neuvádzam, ľudia to urobili hlavne preto, lebo chceli. Nejde v týchto prípadoch o žiadne veľké hodnoty, ale ide o ochotu v niečom pomôcť, a tá ochota sa cení. Ďakujem za všetkých.

Ivan Barla, starosta obce

VAŠE PRÍSPEVKY

MOJA JESEŇ



Horúce leto strieda sychravá jeseň. Niektorí z nás túto zmenu počasia ťažšie znášajú, a preto vám na vylepšenie nálady posielam moju optimistickú báseň!

Moja jeseň!



Najkrajšia časť roka pre mňa vždy jeseň je,
keď maliar po kraji farby si rozleje.
Zelená so žltou v červenú sa zleje,
to pastva pre oči, čo pri srdci hreje.

Slniečko nepichá, len príjemne hreje,
a vietor z Vysokých všetko zlé odveje.
To že viacej prší, tiež na škodu nie je,
prechádzka po daždi najlepší wellness je.

Zlaté lány zrna v hnedé sa zmenili,
to už dobrý gazda zasial oziminy.
Pod teplú perinku semienka sa skryli,
aby na jar pre nás znova vyklíčili.

Jesenná príroda svoje dary núka,
a ja si ich zbieram do úst, do klobúka.
Aj úrodu z poľa som si už zobrala,
ďakujem za všetko, čo matka zem dala.

Ešte šípky, trnky na Laze čakajú,
no tie až po prvých mrazoch,
potom sa zbierajú.

A Ty, svoju jeseň ako si užívaš?

Ver,
záleží len na tom, ako sa pozeráš!

AP

PODKONIČANIA NA DNI KROJA

Už po druhýkrát sa v rámci Radvanského jarmoku v Banskej Bystrici konala celoslovenská prehliadka krojov pod názvom Slovenský deň kroja.

Na banskobystrickom Námestí SNP sa zišli krojovaní ľudia z každého kúta našej krajiny, ba dokonca aj krajania z Dolnej zeme, mladší i starší - ale najmä tí, ktorých spája vzťah k tradíciám a folklóru. Aj napriek nepriaznivému počasiu sa na tu zišlo 3882 ľudí a opäť bol prekonaný slovenský rekord v počte krojovaných ľudí na jednom mieste.

Sprievod, ktorý viedol od Pamätníka SNP cez Národnú ulicu až na Námestie SNP bol akýmsi oficiálnym začiatkom podujatia. Po ňom nasledovala prezentácia zúčastnených priamo na pódiu, vyhlásenie Dediny roka 2019 a deň vyvrcholil galaprogramom Roduverní a večerným vystúpením SĽUK-u. Medzi krojmi samozrejme nechýbali ani tie podkonické, ktoré prišlo odprezentovať zhruba 20 Podkoničanov, najmä členov Folklórnej skupiny Vysoká. Ako všetky kolektívy (obce), aj my sme dostali priestor na krátke predstavenie a vystúpenie.

Organizátorom Slovenského dňa kroja je týždenník Slovenka, v spolupráci s mestom Banská Bystrica a Združením miest a obcí Slovenska. Ušľachtilá myšlienka sa stáva tradíciou a jednou z hlavných atrakcií Radvanského jarmoku. Je oslavou ľudovej tvorivosti, bohatstva našich tradícií a pestrosti našej kultúry.

Martin Halaj



Foto: Norbert Kuklovský

ŠTÚDIA ROZŠÍRENIA NOVÉHO CINTORÍNA

"Cintorín je pietne miesto, priestor stíšenie, pokoja, duchovnej reflexie, meditácie a taktiež miesto spoločenského kontaktu, najmä počas významných spomienkových dní v roku. Predstavuje pamäť určitej society, kroniku dejín konkrétnej lokality, miesto privátneho a verejného prejavenia úcty zosnulým. Ide o miesto verejného života, ktoré má v rámci sídla svoj osobitný kultúrno-historický význam", takto charakterizuje cintorín etnologička PhDr. Margita Jágerová, PhD.

Podkonický cintorín v podobe a forme ako ho poznáme dnes nám môžu závidieť všetci návštevníci, a s úctou a pochvalou sa o ňom aj tak zmieňujú. Vďaka patrí jeho zakladateľom, ale aj tým, ktorí dbali od začiatku na to, že bol dodržiavaný plán pre ukladanie jednotlivých hrobov. V súčasnosti sme dospeli do stavu, kedy je potrebné pripravovať jeho rozšírenie, nakoľko kapacita cintorína sa vyčerpala. Preto sa obec popri projektoch, pri ktorých už vidno aj materiálne výsledky (hlavne teraz na škole) rozhodla pripraviť a spracovať projektovú dokumentáciu a skompletovať potrebné podklady nových objektov, ktorých financovanie sa zdá byť viac-menej realistické. Na obecnom zastupiteľstve bola dňa 12.9.2019 schválená štúdia a prvá fáza realizácia projektu rozšírenia nového cintorína. Do časti, ktorá sa teraz využíva bol pochovaný prvý človek v roku 1966, kedy bol s prvým pohrebom cintorín aj posvätený podľa cirkevných obradov, bolo to 16. februára 1966. Ubehlo teda viac ako 50 rokov a pomaly sa táto časť cintorína začína zapĺňať. Preto bolo rozhodnuté pripraviť projekt, podľa ktorého sa bude na obdobie minimálne ďalších 50 rokov cintorín zapĺňať smerom na západ, teda do starého cintorína (výhľadovo 150 rokov z plochy vychádzajúc).

Štúdiu nového usporiadania cintorína realizovali náš rodák Ing. arch. Roman Turčan s manželkou Ing. arch. Danicou Turčanovou. Obaja autori majú vo svojom tvorivom portfóliu aj prípravu a návrhy viacerých projektov aj v tejto oblasti architektúry, čo sa plne prejavilo aj vo vydarenom návrhu pre náš cintorín. Návrh vychádza z profilu terénu, ktorého zameranie vykonal Ing. Miroslav Turčan. Štúdia zohľadňuje aktuálne trendy pochovávania zosnulých,





ktoré sa v súčasnosti používajú v celej Európe s jej kresťanskou tradíciou. Základným princípom štúdie je prehľadná organizácia cintorína, jeho členenia na funkčné plochy a vytvorenie dôstojného prostredia, ktorého atmosféru vhodne dopĺňajú výtvarné a utilitárne prvky. V rámci stavebných prác, budú rekonštruované súčasne využívané komunikácie, so zachovaním rozsahu vstupnej časti s plynulým prechodom na pietnu lúku, ktorá sa stane symbolickým stredom cintorína s funkčnými drevenými architektonickými prvkami - krížom, zvonicou s "umieračikom", lavičkami na oddych a miesto pre zapálenie sviečok a prípadné organizovanie poslednej rozlúčky. Navrhovanými komunikačnými trasami sa sleduje vytvorenie nových sektorov hrobových miest pre klasické hroby a dvojhroby, urnové hroby, "zelené hroby", priestor pre vsypovú lúku, rozptylovú lúku a urnové steny. Pri urnových hroboch je doporučená ich príprava vo forme prefabrikovaných blokov, ktoré budú osadené podľa štúdie a vlastníci takýchto hrobových miest si tieto obložia podľa vlastnej predstavy kameňom, takéto riešenie zachová jednotnú rozmerovú a priestorovú formu.

V rámci projektu, ktorý je rozčlenený do troch fáz (pre kapacitu na nasledovných 50 rokov) je naplánovaná aj prestavba a rozšírenie "márnice" o hospodársky priestor, odpadové hospodárstvo a samozrejmosťou bude aj hygienické vybavenie s WC. Funkčné rozdelenie jednotlivých sekcií je možné rozpoznať z priložených obrázkov. Celý návrh vychádza z idey cintorína ako komunitného parku so zeleňou, krovinami a drevinami, ktorý okrem svojej primárnej funkcie - miesta na pochovávania zosnulých, poskytuje priestor na stíšenie, oddych a meditáciu, k tomuto účelu sú prispôsobené komunikačné trasy, bez bariér s rešpektovaním terénnych profilov s doplnením priestoru o miesta na posedenie. Výhľadovo je v projekte počítané s druhým vstupom do cintorína s kombináciou schodov a bezbariérovej rampy, umiestnenej v západnej časti cintorína priamo z prístupovej cesty.

Ivan Barla, starosta obce



SEPTEMBER V ŠKOLE

Ani sa nestíhame čudovať ako ten čas letí. Prázdniny skončili a opäť je tu september. Mesiac, v ktorom sa začínajú otvárať školské brány. Tá naša nás uvítala v novom šate. V triedach si deti našli vymenené staré okná za nové. Už v prvých dňoch pocítili výrazný rozdiel v teplote miestností. Momentálne sa opravuje rozvetvenie kúrenia a vymieňajú termostatické hlavice na radiátoroch, čo tiež pomôže skvalitniť atmosféru a ušetriť financie.

Poslaním materskej školy je dopĺňať rodinnú výchovu o výchovno-vzdelávaciu činnosť zameranú na všestranný rozvoj osobnosti dieťaťa. Pre deti sme v tomto školskom roku znovu pripravili rôzne aktivity.

V základnej škole sme privítali Záchrannú zdravotnú službu. Ďakujeme Dominikovi a Zuzke za prednášku a názorné ukážky. Dozvedeli sme sa ako postupovať pri podávaní prvej pomoci, na čo slúži defibrilátor, ako dať zraneného do stabilizovanej polohy, čo robiť alebo nerobiť, keď je niekto v bezvedomí alebo ako ošetriť zlomeniny a popáleniny. Žiaci mali možnosť vyskúšať si umelé dýchanie, obviazať ranu, či zaviazať trojcípu šatku svojmu spolužiakovi. A nakoniec exkurzia sanitky.



V septembri školáci navštívili detské dopravné ihrisko v Turčianskych Tepliciach, kde absolvovali dopravnú výchovu. V športovom duchu „hravo - zdravo“ žiaci spoznávali pravidlá cestnej premávky ako chodci, jazdili na kolobežkách, bicykloch i šliapacích motokárach. Cestou tam a späť si oddýchli vo vláčiku.

Bc. Ivana Nemkyová





BUĎ TAM, KDE SI



Pri príležitosti 200. výročia posvätenia nášho chrámu chceme tento jubilejný rok prežiť o čosi duchovnejšie. V kostole budú uprostred mesiaca bývať pravidelné katechézy o živote sv. Martina. Prvá z nich zaznela už 18. septembra a chcem sa s ňou podeliť i s tými, ktorým sa v tento deň do kostola nepodarilo prísť.

Chrám, ktorý sa už 200 rokov nachádza v našej obci nesie meno sv. Martina. Je to obľúbený svätec zo 4. storočia, s ktorým sa spájajú viaceré legendy. Jednotlivé udalosti z jeho života vedú ľudí, ktorí sú inšpirovaní jeho životom k tomu, aby si ho zvolili za svojho patróna. Sv. Martin je okrem iného patrónom jazdcov na koňoch, čo zrejme i obyvateľov Podkoníc viedlo k tomu, aby si ho vyvolili za svojho nebeského ochrancu.

Legendárnosť, ktorou je sv. Martin opradený ho na jednej strane robí populárnym, no na druhej strane ho môže uzatvoriť do rozprávkovej sféry dávnych legiend. Preto chcem spolu s vami oprášiť postavu tohto svätca a pozrieť sa na jeho odkaz pre nás tu a dnes.

Dnes by som sa chcel zastaviť nad miestom, kde sa sv. Martin narodil. Aj to totiž patrí k našej osobnej histórii, ktorá formuje naše životy. Sv. Martin sa narodil v Panónii, čo by sme mohli lokalizovať do oblastí viacerých stredoeurópskych štátov vrátane najjužnejších oblastí Slovenska. Pochádzal z mesta Sabária, ktoré sa nachádza uprostred pozdĺžnej hranice medzi Rakúskom a Maďarskom. Je nám teda aj geograficky veľmi blízky. Veď od našej hranice sa nachádza približne 120 km a z Podkoníc 380 km.

Panónia bola za čias sv. Martina Rímska provincia. Pôvodne tu žili Kelti, neskôr Rimania a v 4. storočí sem prichádzajú Germáni. Sv. Martin prichádza na svet v rodine rímskeho vojaka, ktorý sa čoskoro po jeho narodení musel presťahovať do severného Talianska. Cisárskym nariadením boli povolaní do vojenskej služby synovia bývalých vojakov, a tak sa aj Martin dostáva na túto dráhu, hoci od začiatku svojho života túžil po duchovnom povolaní. Martin tak obdivuhodným spôsobom spojil život vojaka so životom veriaceho človeka.

To by mohol byť prvý odkaz z Martinovho života. Spojiť svätosť s naším bežným životom. Tak ako to dokázal spojiť Martin, ktorý aj napriek pôsobeniu vo vojenskom prostredí nebol hrubý a vulgárny, ale zostal človekom veľkých morálnych kvalít. Aj my sme pozvaní k tomu, aby sme svätosť žili tu v Podkoniciach, v mieste kde žijeme a v povolaní, v ktorom sa nachádzame: ako učiteľka, ako vodič, ako študent, ako elektrikár, ako dôchodca... . Nemusíme nikam chodiť a meniť svoje miesto. Stačí nám žiť svätosť tu a teraz.

Michal Válka, správca farnosti



200. VÝROČIE POSVÄTENIA KOSTOLA SV. MARTINA V PODKONICIACH

16. a 17. novembra 2019



kapela KAPUCÍNI

diskusia s bývalými kňazmi našej farnosti



biskup Dávid Tencer

*Milí spoluobčania, v našej dedinke máme veľa šikovných ľudí. O niektorých vieme viac, o niektorých menej. A keďže mesiac október je aj mesiacom boja proti rakovine prsníka, dovolila som si položiť pár otázok nášmu rodákovi a lekárovi, ktorý bol v septembri ocenený titulom TOP LEKÁR SLOVENSKA - **MUDr. Ivan Turčan, PhD.**, primár Onkochirurgického oddelenia Mammacentra sv. Agáty v Banskej Bystrici.*



Aká bola Vaša cesta k medicíne a prečo ste sa rozhodli venovať práve oblasti chirurgie?

Začalo to niekedy na strednej škole. Mal som rád matematiku, ale aj biológiu. Od nej nebolo ďaleko k medicíne, ktorá napokon zvíťazila. Už počas štúdia som bol nasmerovaný k chirurgii. Je to obor, ktorý spája teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami a je dynamický, hoci fyzicky a psychicky náročný. V chirurgii môžete dobré výsledky liečby vidieť v krátkom čase. No nemusí sa všetko vydariť.

Koľko rokov sa venujete onkochirurgii a aké boli začiatky?

Po ukončení štúdia som nastúpil v auguste 1987 na oddelenie patológie v Rooseveltovej nemocnici v Banskej Bystrici. Po 3 mesiacoch som bol preložený na vtedajšie chirurgické oddelenie D. Mal som možno to šťastie, že som bol pridelený ako začínajúci lekár na onkochirurgické pracovisko, kde som strávil 22 rokov. Táto oblasť ma možno práve pre svoju náročnosť a boj so zákernými chorobami zaujala.

Stáli ste pri zrode špecializovanej nemocnice Mammacentrum sv. Agáty, ktorá sa venuje hlavne pacientkam s nádorovým ochorením prsníkov. Čo Vás priviedlo až sem?

Počas práce v Rooseveltovej nemocnici som sa venoval dosť intenzívne i chirurgii prsníka. Z literatúry i zahraničnej praxe som vedel, že v západnej Európe fungujú špecializované prsníkové centrá. V roku 2007 po návrate z NSR, kde som pôsobil asi rok a pol ma oslovili predstavitelia banskobystrickej diecézy s úvahou o medicínskom projekte v rámci ich charitatívnej činnosti s plánom vybudovať prsníkové centrum. Mojou úlohou bolo pripraviť medicínsky projekt a byť jeho medicínskym garantom. Bolo to pre mňa niečo neuveriteľné. Sen, ktorý máte, sa môže stať skutočnosťou. Samozrejme dlho som neváhal. Pod vedením otca biskupa Baláža bol vo veľmi krátkom čase vybudovaný polyfunkčný dom Moyses a v rámci neho aj Mammacentrum sv. Agáty, ako prvá špecializovaná nemocnica pre komplexnú diagnostiku a liečbu nádorov prsníka na Slovensku. Za jeho patrónku sme si zvolili svätú Agátu. Patrónka sicílskeho mesta Catania bola zároveň zvolená za európsku ochrankyňu žien s ochoreniami prsníka. Dôvodom k tomu bol jej životný príbeh. To boli teda naše začiatky. V decembri tohto roku to bude 10 rokov, odkedy píše naše centrum krátku, ale myslím, že úspešnú históriu.

Ženy sú bytosti citlivé a empatické, obzvlášť, ak sa jedná o tak intímny zásah do života ako je ochorenie prsníkov. Čo si myslíte o komunikácii na úrovni lekár - pacient? Respektíve, dá sa súhlasiť s vyjadrením, že lekár by nemal liečiť len chorobu človeka,

ale aj jeho dušu?

Telesné a duševné je vzájomne prepojené. Psychosomatické vzťahy sa dajú pozorovať. Dnes máme dôkazy, že podpora pacientovi od rodiny či zdravotníckych pracovníkov je výrazný pozitívny faktor v boji s chorobou. O to viac to platí u pacientiek s nádorovou chorobou prsníka, ktorá môže výrazne narušiť psychickú a fyzickú integritu. Pacient nesmie zostať s ťažkou chorobou sám.

Čo máte na svojej práci najradšej? A naopak, čo považujete na svojej práci za najťažšie?

Keď sa nám podarí na prvý pohľad neuveriteľné. Vrátiť pacientku zas do života. Aj keď si uvedomujem, že sme na tejto ceste len prostredníkmi. A čo je najťažšie? Správne sa rozhodnúť v kritickej situácii.

Nedávno Vám udelili ocenenie Top lekár Slovenska 2019. Čo to pre Vás znamená?

Získať ocenenie za svoju prácu je príjemný pocit. No dobre si uvedomujem, že medicína nie je súťaž o ceny. Je úplne o niečom inom. Ja ocenenie vnímam skôr ako potvrdenie správnosti cesty, na ktorú sme sa s banskobystrickým biskupstvom a málo kolegami, ktorí projektu verili, spolu pred 10 rokmi vydali.

Čo Vám robí radosť? Ako sa zvyknete odreagovať po práci?

Naši rodičia, starí rodičia by odpovedali jednoducho: po práci sa odreagujem ďalšou robotou. Žijeme dobu, keď fyzický i duševný relax skutočne potrebujeme. Pre mňa je to šport, turistika, beh, tenis, v zime bežky, lyžovanie. A duševne? Najlepšie si oddýchnem a načerpám energiu na starohorskej Studničke.

Rok 2019 je aj „rokom prevencie“. Ako vnímate kampaň skríningu rakoviny prsníka, ktorý nedávno spustilo Ministerstvo zdravotníctva SR?

Myslím, že je to správny krok. Keďže primárna prevencia tohto ochorenia zatiaľ neexistuje, jediná šanca ako víťaziť nad touto chorobou je zachytiť ju v úvodnom štádiu. A to je cieľ organizovaného skríningu.

„Ružový“ október je mesiac boja proti rakovine prsníka. Ružová farba v tomto prípade vyjadruje spolupatričnosť. Čo by ste odporúčali ženám ohľadne starostlivosti o vlastné zdravie?

Súvisí to s predchádzajúcou otázkou. Prekonať možno určité obavy, odhodlať sa a absolvovať preventívne vyšetrenia. Stále platí, že ak sa nález zistí v úvodnom štádiu, máme vysokú šancu na vyliečenie.

Ďakujem za rozhovor!

Na záver by som rada poďakovala všetkým lekárom, zdravotným sestrám, sanitárom či iným pracovníkom, ktorí sa pohybujú vo svete zdravotníctva. A že ich máme v našej malej dedinke neúrekom (aj tých žijúcich mimo Podkonice), snáď ani nemusím písať. Niektorí z nás prešli ich šikovnými rukami, iní zas poprosili o radu či odporučenie. Pri tejto ich zodpovednej a ťažkej práci im želám veľa trpezlivosti, pokory a hlavne vyliečených a usmiatych pacientov.

Janka Šípka Šípková

ROKOVANIE ZASTUPITEĽSTVA

UZNESENIA Obecného zastupiteľstva obce Podkonice konaného 11. júla 2019

Prítomní poslanci: **5 -** Mgr. Juraj Barla, Patrik Hlinka, Ing. Ľuboš Hošala, Ing. Jaroslav Kostúr, Mgr. Jana Šípková

Rokovania sa zúčastnilo 5 poslancov (uvedení sú vyššie). Pri každom uznesení nájdete aj hlasovanie poslancov a v prípade, že všetci hlasovali ZA prijatie návrhu, je pomer hlasov zapísaný ako 5:0:0 (ZA : PROTI : ZDRŽAL SA). Ak poslanci hlasovali rozdielne, je toto hlasovanie zapísané menovite pod konkrétnym uznesením.

Uznesenie č. 155/2019 ***5:0:0***
Obecné zastupiteľstvo obce Podkonice (ďalej OZ Podkonice) **schvaľuje** program obecného zastupiteľstva obce Podkonice na deň 12.9.2019 vrátane zmeny poradia rokovacích bodov.

Uznesenie č. 156/2019 ***5:0:0***
Obecné zastupiteľstvo v Podkoniciach po prerokovaní
I. schvaľuje overovateľov zápisnice: Patrik Hlinka a Juraj Barla
II. schvaľuje návrhovú komisiu v zložení predseda: Jaroslav Kostúr a člen: Jana Šípková
III. určuje za zapisovateľa zápisnice: Jana Valentová a za zapisovateľa uznesení: J. Kostúr

Uznesenie č. 157/2019
OZ Podkonice **berie na vedomie** informáciu o plnení uznesení z predchádzajúcich OZ.

Uznesenie č. 158/2019
OZ Podkonice **berie na vedomie** informáciu o finančnom stave obce ku dňu 31.8.2019.

Uznesenie č. 159/2019 ***5:0:0***
OZ Podkonice **schvaľuje** plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra na 2. polrok 2019.

Uznesenie č. 160/2019 ***4:0:1***
OZ Podkonice **schvaľuje** návrh na vyrovnanie so spoločnosťou DK Exteriér za drahé betónovanie z roku 2017 vo výške 1150,20 eur.

ZA: ***4 -*** Juraj Barla, Patrik Hlinka, Ľuboš Hošala, Jaroslav Kostúr, Jana Šípková
PROTI: ***0***
Zdržal sa: ***1 -*** Jaroslav Kostúr

Uznesenie č. 161/2019 ***5:0:0***
OZ Podkonice **berie na vedomie** informácie zo zasadnutí komisií finančnej a stavebnej.

Uznesenia č. 162/2019 ***3:2:0***
OZ Podkonice **schvaľuje** úhradu kompenzácie pri končení prenájmu Kčrmy na Hrbe s p. Ľalíkom vo výške 3.000 eur, za podmienky že prvá splátka (1.000 eur) už bola uhradená v roku 2018, druhá splátka (1 000 eur) bude uhradená v roku 2019 a tretia splátka vo výške 1.000 eur v roku 2020.

ZA: ***3 -*** Ľuboš Hošala, Jaroslav Kostúr, Jana Šípková
PROTI: ***2 -*** Juraj Barla, Patrik Hlinka
Zdržal sa: ***0***

ROKOVANIE ZASTUPITEĽSTVA

Uznesenie č. 163/2019 ***5:0:0***

OZ Podkonice po prerokovaní

I. súhlasí do času prijatia ďalšieho doplnku k územnému plánu (ÚP), s výstavbou rodinných domov v prelukách a záhradách rodinných domov, v oblastiach ohraničených hranicou intravilánu alebo vonkajšou hranicou zón určených podľa územného plánu obce po jeho aktualizácii Doplnkom č.1. ÚP. Náklady spojené s výstavbou prístupových komunikácií a inžinierskych sietí budú znášať investori predmetných rodinných domov.

II. ukladá započať do jedného mesiaca prípravu Doplnku č.2 k ÚP, ktorý bude komplexne riešiť výstavbu rodinných domov v prelukách a záhradách rodinných domov, v oblastiach ohraničených hranicou intravilánu alebo vonkajšou hranicou zón určených podľa územného plánu obce po jeho aktualizácii Doplnkom č.1.

Uznesenie č. 164/2019 ***5:0:0***

OZ Podkonice **schvaľuje** úpravu rozpočtovej položky "Transfer pre prvákov do ZŠ" nasledovne: schvaľuje príspevok pre prvákov v ZŠ 50 eur, pre ostatné ročníky 2. až 4. príspevok 30 eur.

Uznesenie č. 165/2019

OZ Podkonice **berie na vedomie** informácie k príprave investičného plánu obce Podkonice na rok 2020.

Uznesenie č. 166/2019

OZ Podkonice **berie na vedomie** informácie k príprave rozpočtu obce na rok 2020.

Uznesenie č. 167/2019

OZ Podkonice **berie na vedomie** žiadosť starostu obce, aby obecná rada zasadala v dvojtýždňovom cykle, v stredu po úradných hodinách.

Uznesenie č. 168/2019

OZ Podkonice **berie na vedomie** informáciu o pripravovanom VZN o parkovaní v obci na verejných priestranstvách.

Uznesenie č. 169/2019 ***5:0:0***

OZ Podkonice **schvaľuje** vyčlenenie investičných prostriedkov na nákup SW licencií, migráciu dát, školenia a hardvéru súvisiacich s prechodom na nový účtovný systém obce URBIS pre rok 2019 (2.000 eur) a 2020 (2.000 eur).

Uznesenie č. 170/2019

OZ Podkonice **berie na vedomie** termín obecených zastupiteľstiev na pondelok o 17:30.

Uznesenie č. 171/2019

OZ Podkonice **berie na vedomie** informáciu, že sa budú kupovať dopravné značky v obci a osádzať dopravné zrkadlo pri dome p. Švihlu.

Uznesenie č. 172/2019 ***5:0:0***

OZ Podkonice **schvaľuje** urbanisticko-architektonickú štúdiu úpravy a rozšírenia nového cintorína v Podkoniciach.

ROKOVANIE ZASTUPITEĽSTVA

Uznesenie č. 173/2019 ***5:0:0***
OZ Podkonice **schvaľuje** vyzvať firmu Odysea Projekt s.r.o. o dobropis faktúry z roku 2017 na sumu 7.900 eur, keďže podľa slov bývalého starostu Michala Vrába - v príprade, že projekt nebude realizovaný, faktúra sa nebude uhrádzať.

Uznesenie č. 174/2019 ***3:0:2***
OZ Podkonice **schvaľuje** zapojenie sa do výzvy na výmenu energetických zariadení obecného úradu s využitím biomasy. Predpokladané náklady (projektová dokumentácia, audit a žiadosť) sú vo výške 3.950 eur .

ZA: ***3 -*** Juraj Barla, Patrik Hlinka, Jaroslav Kostúr
PROTI: ***0***
Zdržal sa: ***2 -*** Ľuboš Hošala, Jana Šípková

Uznesenie č. 175/2019 ***5:0:0***
OZ Podkonice **poveruje** jednať o podmienkach odkúpenia objektu vo vlastníctve STVS, a.s. pri koncovej stanici vleku na Plešiah.

Uznesenie č. 176/2019 ***5:0:0***
OZ Podkonice **schvaľuje** úhradu 400 eur firme RIDE RENTAL s.r.o. za maľovanie fasády prenajatého objektu "Krčmy na Hrbe" na základe uznesenia 51/2018 z 22.05.2018 po 100 eur v mesiaoch 11. a 12. v roku 2019 a 1. a 2. v roku 2020.

Uznesenie č. 177/2019 ***5:0:0***
OZ Podkonice **schvaľuje** menovanie Ing. Petra Očenáša za veliteľa DHZ Podkonice.

Uznesenie č. 178/2019
OZ Podkonice **berie na vedomie** informáciu o čistení zdrže na vodu na potoku pod Bukovinou pre Podkonickú pálenicu Bukovina.

Všetky uznesenia (155 - 178) podpísal:

JUDr., Ing. Ivan Barla, starosta obce



HISTORICKÉ OKIENKO

Zalovte vo svojich škatuliach, ofúknite prach a podeľte sa s nami s týmito spomienkami. Fotky posielajte na mail jankasipka@pobox.sk alebo spravodaj@podkonice.sk.



Detské divadelné predstavenie, r. 1941

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Jubilanti



50 rokov

Renáta Budajová (č.d. 168)
Jana Slobodníková (č.d. 318)
Dana Barlová (č.d. 390)

55 rokov

Mária Vajdová (č.d. 288)

60 rokov

Lýdia Turčanová (č.d. 330)

80 rokov

Anna Patrášová (č.d. 280)
Anna Očenášová (č.d. 290)

Narodila sa

Alexandra Dobríková (č.d. 111)



Sobáš

Daniel Slobodník a Soňa Vasiľová, 8.9.2019 - Podkonice
Maroš Kicko a Martina Suchánková, 14.9.2019 - Podkonice



Opustil nás

Milan Randa (č.d. 304) - 82 rokov



FARSKÉ OZNAMY 14.10. - 10.11.2019

P 14.10.	**18.00** - Svätého Kalixta I., pápeža a muč. + František, rodičia Anna a František, a st. rodičia Anna a Pavol
U 15.10.	**7.30** - Svätej Terézie od Ježiša, panny + rodičia Helena a Valentín a starí rodičia
S 16.10.	**18.00** - Svätej Hedvigy, rehoľníčky **K** + Anna a Jozef
Š 17.10.	**18.00** - Sv. Ignáca Antiochijského, biskupa + rehoľná sestra Damiana
P 18.10.	**18.00** - Svätého Lukáša, evanjelistu **D** + Františka, Ladislav, Mária a Anton
S 19.10.	**7.30** - Svätého Pavla z Kríža, kňaza + rehoľná sestra Damiana
N 20.10.	**9.00** - 29. nedeľa v Cezročnom období Za farnosť

P 21.10.	**18.00** - féria + rehoľná sestra Damiana
U 22.10.	**7.30** - Svätého Jána Pavla II., pápeža + rehoľná sestra Damiana
S 23.10.	**18.00** - Sv. Jána Kapistránskeho, kňaza + rehoľná sestra Damiana
Š 24.10.	**18.00** - Sv. Antona Máriu Clareta, biskupa + rodičia Anna a Jozef a brat Jozef Bitner
P 25.10.	**18.00** - Svätého Maura, biskupa **D** + rehoľná sestra Damiana
S 26.10.	**7.30** - Panny Márie v sobotu + rehoľná sestra Damiana
N 27.10.	**18.00** - 30. nedeľa v Cezročnom období Za farnosť

P 28.10.	**18.00** - Sv. Šimona a Júdu, apoštolov + rehoľná sestra Damiana
U 29.10.	**7.30** - féria + rehoľná sestra Damiana
S 30.10.	**18.00** - féria + rehoľná sestra Damiana
Š 31.10.	**18.00** - féria + Ján Mojžiš
P 1.11.	**9.00** - Všetkých svätých, prikázaný sviatok Za farnosť
S 2.11.	**9.00** - Všetkých verných zosnulých Za zosnulých farníkov
N 3.11.	**9.00** - 31. nedeľa v Cezročnom období Za farnosť

P 4.11	**18.00** - Sv. Karola Boromejského, biskupa + Anna s rodinou
U 5.11.	**7.30** - Svätého Imricha + Anna Barlová
S 6.11.	**18:00** - féria **R** + Emília, Matúš a starí rodičia
Š 7.11.	**18:00** - féria + František
P 8.11.	**18.00** - féria **D** + rodičia a manžel
S 9.11.	**7.30** - Výročie pos. Lateránskej baziliky + Alžbeta a Štefan Kostúrovci
N 10.11.	**9.00** - 32. nedeľa v Cezročnom období Za farnosť

R - Stretnutie ružencového spoločenstva: 6.11.
K - Katechéza o sv. Martinovi: 16.10.
D - Sv. omše za účasti detí: 11.10. / 18.10. / 25.10. / 8.11.

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ

Michal Válka, správca farnosti
tel.: 0904 218 860